

MASAN JAARDIT

On myrskyinen marraskuinen perjantai-iltapäivä Helsingissä 1993. Käpylän Alkon ulkopuolella parveilee joukko voimakkaassa humalatilassa olevia miehiä, sosiaalisesti vammautuneita ihmisiä, jotka Helsingin sosiaalivirasto on pakkosijoittanut asumaan noin kilometrin Käpylän Alkosta etelään sijaitsevaan, Uudet asuntolat ry:n omistamaan, lähes purkutilassa olevaan kaksikerroksiseen Keijon majaan. Osa majan vakioasiakkaista on sammunut Käpylän raviradan viereiseen rinteeseen, jossa he voimakkaasti kuorsaten ja käsiään nykien selvittävät halvasta viinistä tai Watzin Keratinista eli tukkavedestä hankkiamaansa raskasta humalaa.

Maja on todellinen kultakivos Uudet asuntolat ry:lle, sillä se veloittaa 35 markkaa vuorokaudelta jokaiselta noin sadalta asukkaaltaan. Pilttuita muistuttavien 4 hengen hatarien kopperoiden sängyt ja muut kalusteet tuntuvat tulleen joskus vuosia sitten raahatuiksi joltain kaatopaikalta. Vahti eli pamppu on paikalla neljästä kuuteen iltapäivällä, jolloin hän kerää vuokrat. Muuten järjestyksestä, jos sellaista voi sanoa olevan olemassa, vastaavat asukkaiden keskuudesta valitut varapamput.

Vuosikausia yömajoissa asuneet miehet kutsuvat rappeutunutta majaa helvetin esikartanoksi, jonka jälkeen seuraava etappi on köyhien hautausmaa Malmilla.

Kun astuu sisään Keijon majan ovesta ja kapuaa tuhansien

askelparien kuluttamia puisia rappuja ja työntyy ensimmäiseen kerrokseen, voi nenäsään aistia oksennuksen ja korvikeaineiden ällöttävän hajun. Pahoinpitelyt, jatkuvat tappeleet, juoppohulluus ja usein aivan liian varhainen kuolema ovat näiden parakkighettojen tunnusmerkki.

Huoneessa numero 19 asuu 58-vuotias Masa. Hän työskenteli 30 vuotta eräässä huolintaliikkeessä, mutta kova ryypäminen ja elämä yömajasluomeissa vammauttivat hänet siinä määrin, että hän joutui työkyvyttömyyseläkkeelle joulukuussa 1992. Eläkeläisenä hän saa hieman yli 4 000 markkaa kuukaudessa ja voisi asua periaatteessa kunnan vuokra-asunnossa, mutta liikaa alkoholia käyttävä yksinäinen mies on tämän päivän jääkylmässä Helsingissä sijoitettu joka jonossa viimeiseksi. Masa tuskin ehtiikään saada omaa asuntoa ennen Malmia...

– ”Kesäisin on melkein parempi asua metsässä tai teltassa tai maata tyhjiissä containereissa Sompasaaressa kuin oleskella saastaisessa ja löyhkäävässä Keijon majassa. Ei saatana, näin mä en halua elää loppuelämäni”, Masa sanoo.

– ”Täällä ei koskaan saa olla rauhassa, sillä niin vanhemmat kuin nuoremmatkin asukit ovat poikkeuksetta vastikään päässeet alkoholistihuoltolasta, hullujenhuoneelta tai jostakin vankilasta ja ovat jatkuvassa pöhnässä. Kun viina on iltaisin loppu, ruvetaan juomaan kolinoita tai syömään erilaisia

tabletteja. Silloin tämä jengi tulee täysin hulluksi ja alkaa tapella keskenään ja mukiloivattomia sivullisia.”

Masa on itse ollut raittiina lähes kaksi vuotta, koska hän kärsii alkoholiepilepsiasta. Masan katse harhailee ja hän katsoo anovasti minuun:

– ”En jaksa enää tätä helvetiä, en tiedä mitä tekisin...”

Tukholmassa tehty tuore tutkimus kertoo, että Kyläsaaren tai Keijon majan tasoissa laitoksissa asuvien ihmisten kuolleisuus on kymmenkertainen normaaliin väestöön verrattuna. Melkein 10 prosenttia Tukholman 10 000 sosiaalisesti vammautuneesta kuolee vuosittain alkoholin aiheuttamiin eriasteisiin sairauksiin tai pelkästään psyykkiseen romahtamiseen ja itsemurhaan.

Tutkimuksen tekijän, Upsalan yliopiston sosiologian laitoksen johtajan ja alkoholipoliittisen tutkimuslaitoksen esimiehen Eckart Kuhlhornin mukaan turvatussa vuokrataloyhteisössä, jossa sosiaalisesti vammautuneella on mahdollisuus joko suojatöihin tai varhaiseläkkeeseen – eli avohoittoon, jonka kustannukset ovat vain kymmenesosa Tervalammen työlaitoksen tapaisten pakkotyölaitosten kuluista –, yhdeksän kymmenestä sosiaalisesti vammautuneesta sosiaalistuu uudelleen.

Tuollaiseen vuokrataloon Masalla, Helsingissä vuonna 1993, taitaa olla liian monta jaardia matkaa.

JAAKKO PAASIO